

EL MEU MIRADOR

La Maria Aurèlia no té qui la reivindiqui

Joan Safont

Barcelona. Divendres, 18 de maig de 2018

3 minuts

Van néixer el mateix any, ara en fa cent, tot i els orígens diferents -l'un fill d'un aristòcrata de la Segarra, l'altra filla d'una cistelleria la Rambla- van educar-se durant els anys de la República i van veure la seva joventut truncada per la Guerra Civil. Emergint de la fosca postguerra, van fer d'escriure en català un compromís vital d'una profunditat quasi sagrada i aviat van esdevenir els capdavanters de la seva generació. Van ser enormement prolífics i van escriure a la premsa, sense evitar mai ni la polèmica ni l'anar contra corrent, sovint enfrontant-se a les capelletes intel·lectuals que els van escatimar el seu lloc dins la història de la literatura catalana. Estic parlant de **Manuel de Pedrolo i Maria Aurèlia Capmany**, dos escriptors de qui celebrem el centenari, però que tenen una reivindicació desigual. Si Pedrolo s'ha convertit en un referent, com sovint passa a voltes més citat que llegit, per les companyes de la Cup, la Maria Aurèlia, s'ha quedat sense ningú que en faci bandera. Hi pensava fa unes setmanes, llegint **la canònica biografia de l'escriptora del meu mestre Agustí Pons**, convenientment reeditada per l'ocasió pels amics de Meteora.

El fet que ningú aixequi la bandera companyiana no deu ser un fet aliè a la definitiva descatalanització del PSC, avui un partit jibaritzat al servei del 155 amb un Iceta melindrós que busca com sigui la complicitat d'Arrimadas i els seus. Llegint a la Capmany, ella que va ser al partit i pel partit a les verdes i a les madures, un s'imagina la vergonya que passaria. Fundadora del partit, el seu era un catalanisme d'esquerres i popular hereu de l'avi **Sebastià Farnés** -deixeble del catalanisme almirallà i fundador de la Unió Catalanista- i de l'experiència de la República, que la va fer reaccionar amb indignació davant el soleturisme i l'intent de vincular el catalanisme a la burgesia. Ella, que justament havia fustigat la burgesia col·laboracionista en algunes de les seves novel·les i obres de teatre, titllada de burgesa? A més, el seu catalanisme popular no era ni una moda ni un oportunisme de la Transició, sinó que tenia els galons d'haver-se compromès amb la represa des dels anys quaranta i, als setanta, no s'estava d'escriure, responent a un qüestionari sobre "Escriure en castellà a Catalunya" que "Els Països Catalans són una nació colonitzada des del Decret de Nova Planta" i que "la literatura

espanyola (o castellana?) que es fa a Catalunya, València i les Illes no és més que la prova dels magnífics resultats d'una colonització". És evident que avui dia, amb aquestes afirmacions, a can socialista ja l'haurien titllat de supremacista.

Però, si per la banda política ningú l'evoca, és encara més estrany que no ho faci ningú tampoc des de la banda del feminisme. Després de la demostració de força del 8 de març darrer, emplaço a les amigues que treballen temes feministes a que recuperin, amb certa urgència, una de les pioneres del pensament feminista a Catalunya i autora de *La dona a Catalunya*. Una pionera que no s'estava, tampoc, de polemitzar durant les Jornades Catalanes de la Dona amb les companyes que, com **Lidia Falcón**, barrejaven una versió exaltada de la lluita amb un refús a tot allò que tingués de català, barrejant naps amb cols, mai millor dit: "les dones que contesten els valors anomenats propis del mascle es mouen en una absoluta contradicció, com les nostres companyes que es pensen que defensar el dret a la integritat nacional dels Països Catalans és fer el joc al mascle, i aquestes mateixes dones ens vénen a parlar en llengua espanyola que representa una altra nació que per elles hauria de ser tan privativa del mascle com la nostra".

No sé si els centenaris serveixen de gran cosa, ja n'he vist passar uns quants en que -malgrat algunes excepcions- la pompa i circumstància oficial no té cap mena de relació amb el que es cou a les llibreries, a les biblioteques, als departaments de literatura o entre els articulistes i escriptors. En el cas de la Capmany tot són dificultats. Els seus llibres no ocupen les lleixes de novetats i, com passa sovint amb la literatura de determinades èpoques, cal cercar-la en el circuit de vell i als serveis de venda de col·leccionista. Als teatres de Barcelona, tampoc sembla que s'hagi pensat de representar cap obra seva, ella que era tan teatrera. Malgrat tots aquests presagis, tenim uns quants mesos, encara, per dotar de contingut aquest centenari i que no passi en va. Toca rellegir la Maria Aurèlia i fer-nos-la nostra. Això, o la deixem definitivament a l'oblit.